

**TOIMINTATERAPIA – SÄÄNTÖKIRJAN
PALVELUKOHTAINEN OSA**

Sisällys

1	Kuntoutujat ja palvelusetelin myöntäminen	3
1.1	Palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat kuntoutujat	3
1.2	Palvelusetelin myöntäminen ja vastaanottaminen	3
2	Palvelusetelin arvo ja hinnoittelu	4
2.1	Palvelusetelin arvo ja voimassaoloaika	4
2.2	Palvelusetelipalvelun hinnoittelu	4
2.3	Kuntoutujan ostamat lisäpalvelut	5
3	Palvelun sisältövaatimukset	5
3.1	Palvelun yleiset sisältövaatimukset.....	5
3.2	Palvelua koskevat muut vaatimukset.....	6
4	Palveluntuottajan henkilökunnan pätevyysvaatimukset.....	6
5	Palvelun tila- ja välinevaatimukset.....	6
5.1	SI-terapia	7
5.2	Etäkäynti	7
6	Palvelupalautteen toimittaminen tilaajalle.....	8

1 Kuntoutujat ja palvelusetelin myöntäminen

1.1 Palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat kuntoutujat

Palveluseteli toimintaterapiaan voidaan myöntää Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan (jäljempänä: Helsingin sotepe) toimintaterapeutin tekemän arvioinnin perusteella:

- lapselle, jonka merkityksellinen toiminta ja ikätasolle tyypillinen kehitys arjessa on viivästynyt ja sitä voidaan edistää toimintaterapian keinoin
- aikuiselle sairastuneelle tai vammautuneelle henkilölle, jonka toimintakykyä voidaan tukea tai edistää toimintaterapian keinoin

1.2 Palvelusetelin myöntäminen ja vastaanottaminen

Toimintaterapian palveluseteli myönnetään Helsingin sotepe:n toimintaterapeutin tekemän arvion perusteella. Arviossa määritellään toimintaterapian tarve, tavoitteet, kertamäärät ja kesto sekä toimintaterapian intensiteetti yhteistyössä kuntoutujan ja/tai kuntoutujan läheisten kanssa.

Saatuun palvelusetelin, kuntoutuja (tai alaikäisen huoltaja) valitsee itselleen sopivan palveluntuottajan ja toimittaa tälle palvelusetelin päätöksen numeron ja tuottajan varmenteen. Palveluseteliä voi käyttää vain sääntökirjassa määritettyyn toimintaterapiaan. Toimintaterapiassa noudatetaan myöntämispäätöksessä esitettyjä kertamääriä ja intensiteettiä. Käynnin kesto ei sisällä matka-aikaa.

Toimintaterapiapalvelussa on käytössä seuraavat palvelusetelit:

- Lasten toimintaterapia 45 min vastaanotolla
- Lasten toimintaterapia 60 min vastaanotolla
- Lasten toimintaterapia 60 min lapsen toimintaympäristössä
- Lasten toimintaterapia 90 min lapsen toimintaympäristössä
- Sensorisen integraation terapia (SI-terapia) 60 min vastaanotolla
- Lasten toimintaterapia 45 min etäkäyntinä

- Aikuisten toimintaterapia 60 min vastaanotolla
- Aikuisten toimintaterapia 60 min aikuisen toimintaympäristössä
- Aikuisten toimintaterapia 90 min aikuisen toimintaympäristössä
- Aikuisten toimintaterapia 45 min etäkäyntinä

Toimintaterapiajakso lapselle voidaan myöntää toteutettavaksi vastaanotolla, lapsen toimintaympäristössä tai sekä vastaanotolla että lapsen toimintaympäristössä tai etäkäyntinä. Helsingin sotepe:n arvion tehnyt toimintaterapeutti määrittelee toimintaterapiajakson sisällön.

Mikäli toimintaterapiaa myönnetään toteutettavaksi lapsen toimintaympäristössä, toimintaterapian tavoitteiden tulee olla sidotut kyseisessä toimintaympäristössä toimimiseen ja toimintaterapian toteuttamisen on oltava mahdollista tässä toimintaympäristössä. Toimintaterapia vastaanotolla, lapsen/aikuisen

toimintaympäristössä tai etäkäyntinä voi sisältää myös ohjausta lähiverkostolle kuntoutujan tarpeen mukaan.

Helsingin sotepe:n arvioiva toimintaterapeutti määrittelee vastaanotto-, toimintaympäristö- ja etäkäyntien määrät. Toimintaympäristössä toteutuvien käyntien sisältö ilmenee Helsingin sotepe:n toimintaterapeutin arviosta.

SI-terapiaa vastaanotolla myönnetään Helsingin sotepe:n toimintaterapeutin arvion perusteella lapselle, jolla aistitiedon käsittelyn pulmat vaikuttavat merkittävästi lapsen toimintakykyyn ja osallistumiseen arjessa. SI-terapia toteutuu koulutuksen saaneen toimintaterapeutin toteuttamana ASI-viitekehyksen pohjalta.

2 Palvelusetelin arvo ja hinnoittelu

2.1 Palvelusetelin arvo ja voimassaoloaika

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta on 21.5.2024 § 110 vahvistanut palvelusetelin arvon 10.6.2024 alkaen.

- Lasten toimintaterapia 45 min vastaanotolla - 82,00
- Lasten toimintaterapia 60 min vastaanotolla - 103,00
- Lasten toimintaterapia 60 min lapsen toimintaympäristössä – 139,00
- Lasten toimintaterapia 90 min lapsen toimintaympäristössä – 188,00
- Sensorisen integraation terapia (SI-terapia) 60 min vastaanotolla – 134,00
- Lasten toimintaterapia 45 min etäkäyntinä – 66,00

- Aikuisten toimintaterapia 60 min vastaanotolla - 98,00
- Aikuisten toimintaterapia 60 min aikuisen toimintaympäristössä - 134,00
- Aikuisten toimintaterapia 90 min aikuisen toimintaympäristössä - 180,00
- Aikuisten toimintaterapia 45 min etäkäyntinä – 59,00

Palvelusetelin voimassaoloaika määritetään palvelusetelissä.

2.2 Palvelusetelipalvelun hinnoittelu

Lasten toimintaterapiasta ei peritä kuntoutujan omavastuuosuutta. Palvelusetelin arvo kattaa palveluntuottajan koko hinnan. Aikuisten toimintaterapiassa palveluntuottaja voi hinnoitella palvelunsa niin, että kuntoutujan omavastuuosuus on korkeintaan 30 euroa.

Palveluntuottaja voi ehdottaa aikuisten toimintaterapian hintojen tarkistusta kerran kalenterivuodessa Helsingin sotepe:n tarkemmin ilmoittamana ajankohtana. Hintojen muutosten tulee perustua yleiseen kustannuskehitykseen. Hinnantarkistus hyväksytetään palvelusetelijärjestelmän kautta. Palveluntuottajan tulee kertoa kuntoutujalle hinnan muutoksista.

2.3 Kuntoutujan ostamat lisäpalvelut

Kuntoutuja maksaa mahdolliset haluamansa lisäpalvelut itse.

3 Palvelun sisältövaatimukset

3.1 Palvelun yleiset sisältövaatimukset

Lasten toimintaterapiassa tuetaan lapsen valmiuksien ja taitojen vahvistumista arjessa lapsen toimintaympäristö huomioiden. Kuntouttava toimintaterapeutti tekee yhteistyötä lapsen arkeen osallistuvien henkilöiden kanssa ja ohjaa lähiverkostoa.

Aikuisten toimintaterapiassa tavoitteena on kuntoutujan omien voimavarojen hyödyntäminen ja kehittäminen sekä valmiuksien ja taitojen parantaminen niin, että hän pystyy osallistumaan itselleen merkityksellisiin arjen toimintoihin toimintaympäristössään sairaudesta tai vammasta huolimatta.

Toimintaterapian tarve, kertamäärät, kesto ja yleiset tavoitteet määritellään Helsingin sotepe:n toimintaterapeutin arvioissa. Helsingin sotepe:n toimintaterapeutti arvioi kuntoutujan toimintakykyä kuntoutujalle soveltuvilla, luotettavilla ja pätevillä testeillä ja menetelmillä. Arvioon sisältyy aina myös kuntoutujan (ja/tai kuntoutujan läheisen) oma arvio toimintakyvystään. Toimintaterapian tulee olla hyvän kuntoutuskäytännön mukaista, suunnitelmallista ja vaikuttavaa.

Palveluntuottaja käynnistää uuden toimintaterapiajakson tutustumalla Helsingin sotepe:n toimintaterapeutin arvioon. Kuntouttava toimintaterapeutti asettaa yhdessä kuntoutujan ja hänen läheistensä kanssa toimintaterapiajaksolle konkreettiset, arkeen sidotut tavoitteet sekä aikataulun sisältävän kirjallisen toimintaterapiasuunnitelman. Kuntouttava toimintaterapeutti suunnittelee arkeen sidottujen, konkreettisten ja mitattavien tavoitteiden pohjalta toimintaterapian sisältöä ja käytettäviä menetelmiä yhdessä kuntoutujan ja tämän läheisten kanssa, ja seuraa tavoitteiden saavuttamista.

Toimintaterapiajakson päättyessä kuntouttava toimintaterapeutti arvioi kuntoutujan toimintakykyä suhteessa toimintaterapialle asetettuihin tavoitteisiin yksilölliseen tilanteeseen soveltuvilla, luotettavilla ja pätevillä testeillä ja menetelmillä. Yhdessä kuntoutujan ja läheisen kanssa arvioidaan arjen tavoitteiden saavuttamista.

3.2 Palvelua koskevat muut vaatimukset

Palveluntuottaja sitoutuu siihen, että palveluseteli käytetään vain myöntämispäätöksessä määritettyyn toimintaterapiaan ja että toimintaterapiassa noudatetaan päätöksessä esitettyjä kertamääriä ja intensiteettiä. Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan toimintaterapialle asetettuja tavoitteita.

Palveluntuottaja ilmoittaa Helsingin sotepe:n arvion tehneelle toimintaterapeutille välittömästi kuntoutujan toimintakyvyssä tapahtuneet oleelliset muutokset, jotka vaikuttavat toimintaterapian tarpeeseen tai toteutumiseen. Palveluseteliin tarvittavissa muutoksissa palveluntuottaja on yhteydessä arvion tehneeseen toimintaterapeuttiin.

Palveluntuottaja toimittaa pyydettäessä välipalautteen toimintaterapiasta. Toimintaterapian päätyttyä palveluntuottaja toimittaa palautteen välittömästi tilaajalle sähköisesti palse.fi palveluportaalin kautta.

Palveluntuottaja informoi kuntoutujaa ajanvarauksen peruutuksiin liittyvistä käytänteistä. Palveluntuottaja ei voi laskuttaa kuntaa palvelusetelikuntoutujan peruuttamattomasta toimintaterapiakerrasta.

4 Palveluntuottajan henkilökunnan pätevyysvaatimukset

Toimintaterapian toteuttajana voi toimia toimintaterapeutti (AMK), toimintaterapeutin tai erikoistoimintaterapeutin tutkinnon suorittanut henkilö, jolla on Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) myöntämä oikeus harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä.

Lasten toimintaterapiaa toteuttavalta toimintaterapeutilta edellytetään lisäksi vähintään yhden (1) vuoden työkokemusta lasten toimintaterapiasta sekä palveluntuottajan järjestämän mentorointi-/perehdytysohjelman noudattamista, tai kahden vuoden työkokemusta lasten toimintaterapiasta.

Aikuisten toimintaterapiaa toteuttavalta toimintaterapeutilta edellytetään lisäksi vähintään yhden (1) vuoden työkokemusta aikuisten toimintaterapiasta sekä palveluntuottajan järjestämän mentorointi-/perehdytysohjelman noudattamista, tai kahden vuoden työkokemusta aikuisten toimintaterapiasta.

SI-terapian toteuttaminen edellyttää toimintaterapeutilta sensorisen integraation teorian ja terapian koulutusta.

5 Palvelun tila- ja välinevaatimukset

Palveluntuottajalla on vastaanotolla toteutuvaa toimintaterapiapalvelua varten asianmukaiset ja palvelun tuottamiseen soveltuvat toimitilat. Toimitiloissa tulee

olla mahdollisuus yksityisyyttä suojaavaan asiakaspalveluun. WC- ja odotustilojen tulee soveltua liikuntarajoitteisille henkilöille. Palveluntuottaja huolehtii tilojen ja välineiden turvallisuudesta. Helsingin sotepe voi tarvittaessa tarkistaa palveluntuottajan asiakaspalvelutilat.

Palveluntuottaja huolehtii kuntoutujan toimintaympäristöön toteutuvassa toimintaterapiassa tarvittavista välineistä ja laitteista. Sekä vastaanotolla että kuntoutujan toimintaympäristössä toimintaterapian toteutuksessa käytettävien laitteiden on täytettävä lain (2010/629 Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista) vaatimukset.

5.1 SI-terapia

Sensorisen integraation terapian (SI-terapia) tulee toteutua vastaanottotilassa, joka täyttää ASI-terapialle määritellyt Fidelity-kriteerit. Fidelity-kriteerit ovat:

- 1) terapiaympäristön tulee olla joustavasti muunneltavissa ja mahdollistaa tutkiminen
- 2) tilan on oltava turvallinen
 - mattoja ja tyynyjä riittävästi peittämään lattia kaikkien terapiavälineiden alla
 - terapiavälineiden on oltava säädeltävissä lapsen koon mukaan
 - välineiden turvallisuus tulee voida tarkistaa helposti, ja ne tulee tarkistaa säännöllisesti
- 3) tilassa on oltava ripustettavia terapiavälineitä
 - tilassa on oltava vähintään kolme koukkua, joihin roikkuvia terapiavälineitä voidaan ripustaa
 - tilassa on oltava vähintään yksi 360 asteen rotaation mahdollistava väline
- 4) tilan on oltava riittävän iso, jotta aktiivinen fyysinen toiminta mahdollistuu; tilassa oltava myös rauhoittumisen mahdollistava paikka

5.2 Etäkäynti

Videovälitteinen toimintaterapia etäkäynteinä on kahden tai useamman mobiililaitteen tai tietokoneen välityksellä käyty reaaliaikainen puhelu, jossa on mukana ääni ja kuva.

Vastaanottokäyntejä voidaan kuntoutujan (tai alaikäisen huoltajan) suostumuksella ja Helsingin sotepe:n toimintaterapeutin arvion perusteella toteuttaa myös videovälitteisinä etäkäynteinä. Palveluntuottaja vastaa etäkäyntien lainmukaisesta tietoturvasta. Etänä toteutuva toimintaterapiakuntoutus on tavoitteellista, kuten kasvokkainen kuntoutus.

Etäkäyntien järjestämisessä noudatetaan Valviran ohjetta ”Potilaille annettavat terveydenhuollon etäpalvelut”. Lisäksi palveluntuottajalla täytyy olla kuntoutujan yksityisyydensuojan takaava tietoturvallinen ja sivullisilta suojattu tila videovälitteisen etäkäynnin toteuttamista varten, tekninen tuki tarvittaessa,

valmius opastaa kuntoutujaa videovälitteiseen etäkäyntiin osallistumisessa sekä toimintaohje tilanteita varten, jossa etäyhteys keskeytyy teknisten haasteiden vuoksi.

Yksilötoimintaterapiakerta toteutetaan aina kasvokkain, jos se edellyttää manuaalista ohjaamista tai terapiavälineistöä, jota palveluntuottaja ei voi toimittaa kuntoutujalle.

6 Palvelupalautteen toimittaminen tilaajalle

Palaute toimintaterapiajaksosta toimitetaan tilaajalle sähköisesti palse.fi - palveluportaalien kautta välittömästi terapiajakson päätyttyä palveluportaalissa olevalla palautelomakkeella. Palaute kirjataan ja lähetetään välittömästi viimeisen käynnin tapahtumakirjauksen jälkeen.

Palautelomake on rakenteinen, ja se sisältää mm.

- arvion kuntoutujan toiminnallisuudesta alku- ja lopputilanteessa (menetelmät, ja mittarit)
- toimintaterapiajaksolle laaditun toimintaterapiasuunnitelman
- toimintaterapiajaksolle asetetut tavoitteet ja niiden toteutumisen
- kuntoutujan (ja/tai hänen läheisensä) näkemyksen toimintaterapian vaikutuksista omaan toimintakykyyn